

(Learning and Innovation Skills) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 รายวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร เรื่อง การนำเสนอข้อมูลผ่านสื่อดิจิทัล (Podcasts)

พิมลกร ทวยหาญ

ศูนย์พัฒนาทักษะภาษาไทย โรงเรียนสาธิต มศว ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม)

บทนำ

ปัจจุบันนี้โลกของเราได้เปลี่ยนจากยุคปฏิวัติอุตสาหกรรมเดิม เข้าสู่ “โลกยุคดิจิทัล” อย่างเต็มรูปแบบ จึงทำให้เทคโนโลยีดิจิทัลมีอิทธิพลต่อการดำรงชีวิตของทุกคน รูปแบบการใช้ชีวิตของคนในสังคมก็เปลี่ยนแปลงไป ข้อมูลข่าวสารถูกเผยแพร่ แลกเปลี่ยนและถูกสืบค้นได้อย่างรวดเร็วเพียงปลายนิ้วสัมผัส ในศตวรรษที่ 21 ความคิดสร้างสรรค์จะมีความสำคัญมากขึ้น และไม่เพียงเท่านั้น การคิดวิเคราะห์แก้ปัญหา การสื่อสาร ถือเป็นทักษะอันดับต้นๆ ที่โลกใหม่กำลังมองหา

ในฐานะครูผู้สอนจึงจำเป็นต้องผลักดันให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบโจทย์ โลกในยุคปัจจุบัน เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ทักษะจำเป็นในศตวรรษที่ 21 ขณะที่ความรู้เชิงวิชาการมีความจำเป็นเพื่อเป็นฐานไปสู่ความเชี่ยวชาญเชิงลึก แต่ทักษะเชิงความคิด (สร้างสรรค์ วิเคราะห์) และการเข้าสังคมกับผู้อื่น (ทำงานสื่อสารกับผู้อื่น) หรือ ทักษะ 4Cs ก็ยังคงเป็นเหมือนตัวเชื่อมผู้เรียนให้ปรับตัวเข้ากับการใช้ชีวิตในโลกปัจจุบัน

กรอบการเรียนรู้ทักษะจำเป็นเพื่อศตวรรษที่ 21 หัวข้อสำคัญที่แวดวงการศึกษาทั่วโลกกำลังให้ความสนใจคือ ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม (Learning and Innovation Skills) ซึ่งวิจารณ์ พานิช (2555) กล่าวว่า ทักษะด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม คือทักษะพื้นฐานที่มนุษย์ในศตวรรษที่ 21 ทุกคนต้องเรียนเพราะโลกจะยิ่งเปลี่ยนแปลงเร็วขึ้นเรื่อย ๆ และมีความซับซ้อนซ่อนเงื่อนมากขึ้นคนที่อ่อนแอในทักษะด้านการเรียนรู้และนวัตกรรมจะเป็นคนที่ตามโลกไม่ทันเป็นคนอ่อนแอ ชีวิตก็จะยากลำบาก ครูเพื่อศิษย์จึงต้องเอาใจใส่ พัฒนาขีดความสามารถของตนเองในด้านนี้ให้สามารถออกแบบการเรียนรู้เพื่อให้ศิษย์เรียนรู้และพัฒนาทักษะของตนเอง ในด้านการเรียนรู้และนวัตกรรมได้ตลอดชีวิต

รายวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร จึงมีวัตถุประสงค์ในการจัดการเรียนรู้เพื่อตอบสนองความต้องการในการสร้างเสริมทักษะจำเป็นให้กับผู้เรียนผ่านกระบวนการประยุกต์ใช้ความสามารถทางด้านการฟัง พูด อ่าน และเขียน ภาษาไทยมาปรับใช้ โดยผ่านกิจกรรมรูปแบบต่าง ๆ โดยหน่วยการเรียนรู้เรื่อง การนำเสนอข้อมูลผ่านสื่อดิจิทัล (Podcasts) ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีวัตถุประสงค์ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้วิธีการรวบรวมข้อมูลและนำเสนอออกมาในรูปแบบรายการวิทยุ (Podcasts) ได้อย่างสร้างสรรค์ โดยผู้สอนได้ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการฝึกปฏิบัติทักษะ 4Cs ตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

สัปดาห์ที่ 1: “C1” การคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Thinking) และ “C2” คิดสร้างสรรค์ (Creativity)

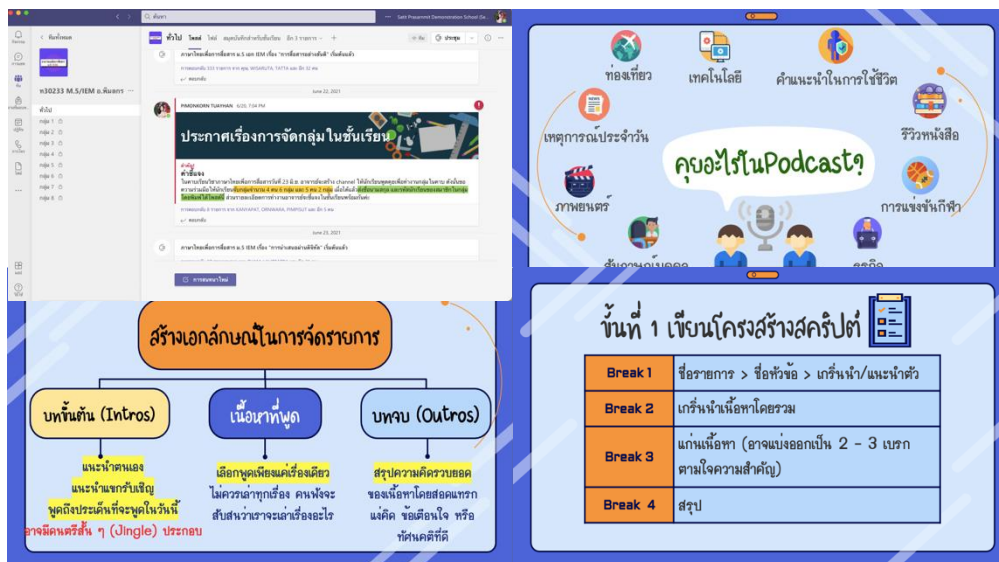
ในสัปดาห์แรก ผู้สอนให้ความรู้เกี่ยวกับหลักการนำเสนอผ่านสื่อดิจิทัล ความหมายและประเภทของเนื้อหา (Content) เพื่อให้ผู้เรียนได้มีความรู้พื้นฐานในการเข้าถึงข้อมูล จากนั้นอธิบายถึงขั้นตอนจัดรายการโดยใช้พอดแคสต์ (Podcast) และแนวทางการสร้างเอกลักษณ์ในการจัดรายการ ในขั้นนี้ผู้เรียนได้ทราบถึงรูปแบบการทำงานกลุ่มล่วงหน้า โดยผู้สอนชี้แจงผ่านห้องเรียนออนไลน์ เพื่อให้ผู้เรียนวางแผนพูดคุยกับเพื่อนเมื่อได้รายชื่อสมาชิกแต่ละกลุ่ม ผู้สอนจึงสร้างแชนเนล (Channel) สำหรับพูดคุยร่วมกัน

ผู้สอนมอบหมายงานให้นักเรียนเลือกประเด็นในการจัดรายการ Podcast และคิดชื่อรายการ

โดยจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับวัฒนธรรม สังคม เศรษฐกิจ กีฬา แฟชั่น แวดวงบันเทิง วรรณกรรม สถานที่ท่องเที่ยว บุคคลสำคัญ ฯลฯ ที่เกี่ยวข้องกับประเทศนั้น ๆ ตามที่นักเรียนสนใจ จากนั้นเข้ากลุ่มตาม Channel เพื่อพูดคุยและแบ่งหน้าที่ในการจัดทำรายการ (Script) และภาพรายการ (Poster) ตามแบบฟอร์มที่ครูให้เป็นตัวอย่าง

การจัดกิจกรรมในคาบเรียนนี้นักเรียนจะได้ใช้ความคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Thinking) ผ่านการเลือกสรรข้อมูลที่ตนและเพื่อน ๆ สนใจ โดยประเมินและตัดสินใจจากการสังเกต ทารือค้นในกลุ่มให้ได้หลากหลายมุมมอง จากนั้นจึงลองคิดต่อยอดจากข้อมูลที่ได้ นำมาสร้างสรรค์ (Creativity) รูปแบบรายการที่จะสร้างเอกลักษณ์ในการนำเสนอได้

ภาพที่ 1 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน (สัปดาห์ที่ 1)

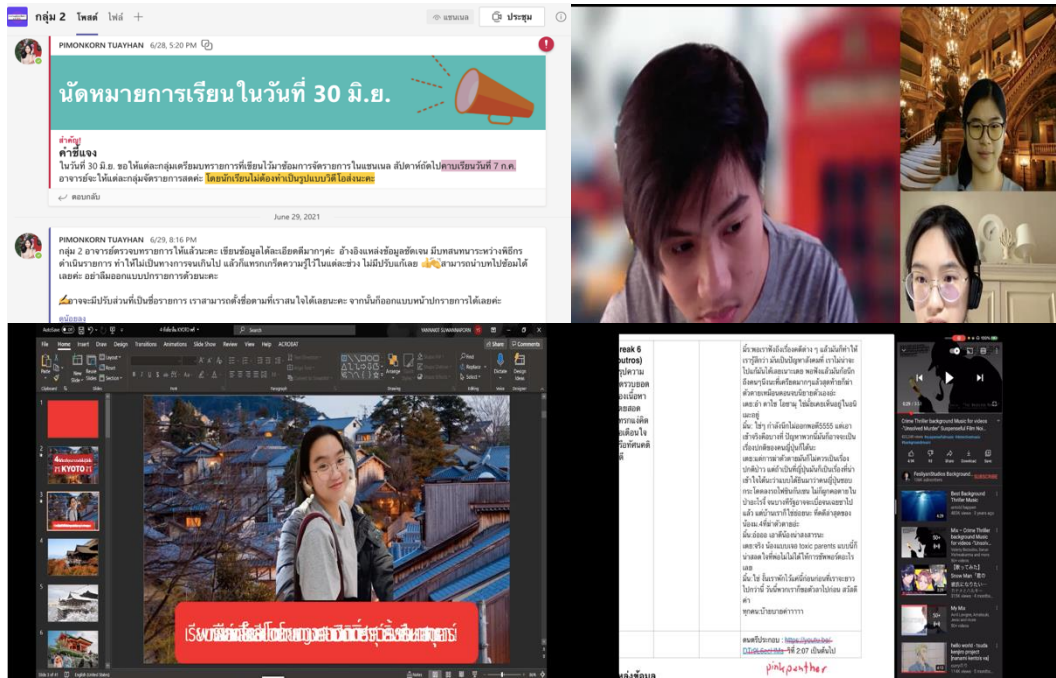
สัปดาห์ที่ 2: “C3” การทำงานร่วมกัน (Collaboration)

สัปดาห์ที่ 2 ผู้สอนได้ตรวจการเขียนบทรายการ (Script) ของแต่ละกลุ่ม รวมถึงให้คำชื่นชมและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับเนื้อหา โดยโพสต์ผ่านแชนเนล (Channel) ซึ่งนักเรียนในกลุ่มจะได้นำข้อเสนอแนะนั้นมาปรับแก้บทรายการให้ดียิ่งขึ้น

ต่อเนื่องจากสัปดาห์ที่ 1 นักเรียนจะได้ทดลองจัดรายการ Podcast ผ่านระบบการประชุมในแชนเนล (Channel) กระบวนการดังกล่าวจำเป็นที่จะต้องอาศัยการแบ่งงานที่ชัดเจน แบ่งหน้าที่การทำงาน เช่น

- คัดเลือกเนื้อหา
- จัดทำภาพรายการ
- เตรียมเสียงประกอบ
- เขียนบทพูด
- ผู้ดำเนินรายการ

ในขั้นตอนนี้ นักเรียนจะได้ฝึกทักษะการทำงานร่วมกัน (Collaboration) ซึ่งการเรียนรู้จะเกิดจากการที่นักเรียนได้ทดลองบันทึกวิดีโอระหว่างที่จัดรายการ ในขณะที่ผู้สอนจะเข้าไปสังเกตการฝึกปฏิบัติของนักเรียน และให้คำแนะนำได้ตรงจุด เพื่อให้นักเรียนปรับรูปแบบการจัดรายการให้ดียิ่งขึ้นก่อนจัดรายการในสัปดาห์ถัดไป

ภาพที่ 2 การจัดกิจกรรมการทำงานร่วมกัน (สัปดาห์ที่ 2)

สัปดาห์ที่ 3: “C4” การสื่อสาร (Communication)

สัปดาห์ที่ 3 เป็นกิจกรรมที่ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มได้จัดรายการ Podcast ให้กับเพื่อนในห้องและครูผู้สอนฟัง โดยก่อนจัดรายการผู้สอนได้เน้นย้ำเรื่องขั้นตอนการจัดรายการอีกครั้ง ซึ่งเพื่อนผู้ฟังสามารถมีส่วนร่วมในระหว่างการจัดรายการ ด้วยการกดส่งสติ๊กเกอร์ให้กำลังใจในระบบ Microsoft Teams นับเป็นการเสริมแรงให้กับนักเรียนที่นำเสนอ และเพื่อให้ทราบปฏิกิริยาของผู้รับสารว่าเข้าใจหรือมีส่วนร่วมกับการดำเนินรายการของกลุ่มตนเองหรือไม่

ในขั้นตอนนี้ นักเรียนจะได้ฝึกทักษะการนำเสนอผ่านการพูด โดยสื่อสารให้ตรงตามวัตถุประสงค์ของรายการ (Communication) คือให้ความรู้ ประกอบกับสร้างความบันเทิงแก่ผู้ฟังได้อย่างถูกต้องและชัดเจน ทั้งนี้ นักเรียนยังได้เรียนรู้ที่จะปรับใช้สื่อและเทคโนโลยีให้เหมาะกับรูปแบบการจัดรายการ เช่น การเลือกเสียงประกอบ การแทรกวิดีโอแนะนำ หรือเลือกใช้แอปพลิเคชันในการออกแบบปกรายการ (Poster) ตลอดจนนำความรู้ทางด้านภาษาที่เกี่ยวข้องกับวิชาเอกของตนมาประยุกต์ใช้ในการนำเสนอได้

ภาพที่ 3 ตัวอย่างผลงานการนำเสนอผ่านการจัดรายการ Podcast (สัปดาห์ที่ 3)

<https://fb.watch/v/SAA6nII7/>, <https://fb.watch/v/6GDSDN0qf/>,
<https://fb.watch/v/31MtvXpLZ/>https://fb.watch/v/_NFAL6XP/

บทสรุป

จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้าง 4Cs ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม (Learning and Innovation Skills) เรื่อง การนำเสนอข้อมูลผ่านสื่อดิจิทัล (Podcasts) รายวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร ให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 6 ห้อง พบว่านักเรียนส่วนใหญ่มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนมากขึ้น ได้พัฒนาทักษะการสื่อสารในรูปแบบใหม่ที่ตนสนใจ มีโอกาสได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการออกแบบการนำเสนอ รวมถึงได้เรียนรู้การทำงานร่วมกันภายในกลุ่ม ทั้งนี้กระบวนการเสริมสร้างทักษะ 4Cs ไม่มีรูปแบบเป็นบรรทัดฐานว่าจะต้องดำเนินตามขั้น 1-4 เนื่องจากการเรียนรู้อาจใช้ระยะเวลาระหว่างการลงมือปฏิบัติ ดังนั้นครูผู้สอนสามารถออกแบบให้ผู้เรียนเป็นผู้ค้นหาข้อมูล คิดและเรียนรู้เองจากประสบการณ์ลงมือปฏิบัติจริงในแต่ละหน่วยการเรียนรู้

จากแนวคิดดังกล่าว จะทำให้เห็นว่านอกเหนือจากที่ผู้สอนจะทำหน้าที่ให้ความรู้เชิงวิชาการแล้ว ทักษะการคิดสร้างสรรค์ มีวิचारณญาณ การทำงานร่วมกันและการสื่อสาร ที่เรียกว่า 4Cs นั้นยังเป็นทักษะจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้เรียนควรได้จากการเรียนรู้ในทุก ๆ รายวิชา

เอกสารอ้างอิง

วิจารณ์ พานิช. (2555). วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษ ที่ 21. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรี- สฤษดิ์วงศ์.
The Potential. (2561). 4CS สี่ทักษะต้องมีเพื่อนาคต – สร้างสรรค์ แก้ปัญหา สื่อสาร ร่วมงานกับคนอื่นได้. สืบค้นเมื่อ 28 กรกฎาคม 2564, จาก <https://thepotential.org/knowledge/4cs-infographic/>